

En viktig oppgave for kommunedirektøren å passe på at det ikke gjøres slike feil

Kommunal rapport 11.03.2026, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

I vår kommune har det vært benyttet meddommer som ikke er lovlig oppnevnt. Hvordan foregår oppnevning av meddommere?

SPØRSMÅL: I vår kommune har det kommet frem at i flere rettsaker har det vært benyttet meddommere som ikke er lovlig oppnevnt.

Hvordan reagerer du på at dette kan skje?

Hvor alvorlig er det?

Bør alle kommuner nå gjennomgå sine rutiner for å unngå at dette skjer igjen?

Har du hørt om noe lignende før?

SVAR: Bestemmelser om meddommere er gitt i domstolsloven. Systemet er ([§ 66](#)) at «utvalgene av meddommere velges av kommunestyret selv hvert fjerde år».

Oppnevning av meddommere i kommunestyrene skjer bare hvert fjerde år, på grunnlag av forslag fra formannskapet eller et fast utvalg. Kommunedirektøren skal ikke ha noen rolle ved utvelgelsen av kandidater til disse vervene, men har ansvar for å orientere de folkevalgte på begge trinn om hvilke regler som gjelder om valgbarhet og sammensetningen av slike utvalg, før det fremmes forslag og treffes vedtak, og for å påse at de som blir foreslått, oppfyller lovens krav til valgbarhet til slike verv.

Kommunestyret kan altså ikke delegere slike valg, verken til kommunedirektøren eller andre folkevalgte organer. Det sies ikke noe i loven om valg av særskilte «varamedlemmer» som kan tre inn om oppnevnte medlemmer har forfall, men om dette kan gjøres, må også utpeking av disse i alle fall skje ved valg i kommunestyret.

Hvis det skjer feil ved oppnevningen, vil det kunne medføre at det blir avsagt dommer som i neste omgang må oppheves som ugyldige. Vi har hatt en del eksempler på dette, og antagelig er det også et ikke helt lite mørketall. Det er en viktig oppgave for kommunedirektøren å passe på at det ikke gjøres slike feil, og ordføreren bør forvise seg om at dette er gjort forsvarlig, før forslag på kandidater legges frem for kommunestyret. Hvis en meddommer ikke er lovlig oppnevnt og loven fastsetter at det skal være slike (se tvisteloven [§§ 9-12](#) og [29-17](#) og straffeprosessloven [§§ 276](#) og [332](#)), betyr det at domstolen ikke var «lovlig besatt» i denne saken. I straffesaker skal en slik feil «ubetinget tillegges virkning» hvis dommen blir påanket, både ved fellende og ved frifinnende dom (straffeprosessloven [§ 343 nr. 3](#)). Det samme er hovedregel i sivile saker, men her er det en regel om at den som var oppmerksom på en slik feil, uten å påberope seg den under forhandlingene for retten, ikke etterpå kunne bruke det som grunn for anke på dommen (domstolloven [§ 41](#)).